

Asia: VN/179/2024

Lausuntopyyntö Finnfund-lain muutostarpeita koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset huomionne arviomuistiosta ja Finnfund-lain uudistamistarpeista?

EK ja Teknologiateollisuus näkevät esitetyt lainsäädäntömuutokset yleisellä tasolla positiivisina. Ne huomioivat globaalin toimintaympäristön muutokset ja yksityisen sektorin roolin vahvistumisen osana vaikuttavaa kehitysyhteistyötä.

Kestävää kehitystä edistävien suomalaisyritysten ja kehitysrahoituksen synergioiden lisäämisessä verrokkimaiden tapaan on paljon potentiaalia, joka samalla edistää lisäkehitysvaikutusten syntymistä. Investointeja edistävä kehitysrahoitus luo mm. kehittyviin maihin uusia työpaikkoja, vähentää

köyhyyttä, hidastaa ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä parantaa sukupuolten välistä tasa-arvoa. Markkinapuutteita paikkaavalla kehitysrahoituksella kyetään moninkertaistamaan kehitysvaikutukset mahdollistamalla yksityisen rahoituksen osallistuminen investointihankkeisiin. Samalla helpotetaan yritysten osallistumista kehitysyhteistyöhön sekä parannetaan Finnfundin kykyä palvella suomalaisia yrityksiä.

Jotta Finnfund voisi toimia jatkossa entistä ketterämmin, tulisi sen, kuten muidenkin julkisten rahoitustoimijoiden, lainsäädäntöä kehittää yhtiön toimintaa raamittavaksi, puuttumatta liikaa käytännön toiminnallisten prosessien yksityiskohtiin. Tämä jättää organisaatiolle riittävät mahdollisuudet mukauttaa toimintaansa nopeasti muuttuvassa kansainvälisessä toimintaympäristössä Suomen intressit huomioiden.

Suhtaudumme positiivisesti ehdotettujen julkisten hallintotehtävien siirtämiseen Finnfundin hoidettavaksi. Uskomme, että näiden tehtävien keskittäminen parantaa kokonaislaatua ja tehokkuutta sekä parantaa suomalaisille yrityksille tarjottavaa palvelua. Tärkeintä on tällöin mahdollistaa Finnfundille riittävä resursointi lisätehtävien suorittamiseen, jottei yhtiön toiminnan ytimessä oleva investointirahoitustoiminta vaarannu ja sitä voidaan edelleen kehittää.

2. Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että Finnfundin nykyistä toimialaa laajennettaisiin siten, että Finnfund voisi jatkossa rahoittaa myös muualle kuin kehittyvään maahan perustettua yritystä, siinä tapauksessa, että rahoitus käytetään kehittyvässä maassa toteutettavaan investointiin? Millaisia vaikutuksia arvioitte tällä olevan?

Ehdotus siitä, että Finnfund voisi tietyin ehdoin rahoittaa myös muualle kuin kehittyvään maahan perustettua yritystä, on hyvä ja antaa Finnfundille paremmat mahdollisuudet toteuttaa tarkoituksensa mukaista tehtävää kehitysrahoittajana sekä suomalaisille yrityksille paremmat mahdollisuudet osallistua kehitysyhteistyöhön. Kehitysvaikutuksia voidaan näin kohdistaa lisää myös toimintaympäristöltään haastaviin kohteisiin.

3. Pidätekö tarkoituksenmukaisena ehdotusta Finnfundin uudesta rakenteesta eli emo-tytäryhtiö – mallista, jossa julkiset hallintotehtävät keskitettäisiin tytäryhtiöön ja liiketoiminta emoyhtiöön? Muut huomionne emo-tytäryhtiö –malliin? Muut huomionne ”yhden yhtiön malliin” tai ”virasto-yhtiö” –malliin?

Hallinnollisten toimintojen organisointi Finnfundin alaiseen tytäryhtiöön on Business Finlandin kohdalla käyttöön otettua yhtiö-virastomallia suositeltavampi vaihtoehto.

4. Huomionne ehdotukseen siitä, että Finnfundin tytäryhtiölle säädettäisiin oikeus myöntää valtionavustuksia? Huomionne siihen, että Finnfundin tytäryhtiöllä olisi oikeus myöntää avustuksia myös yli ns. de minimis –rajan (300 000 e, ks. komission asetus (EU) N:o 1407/2013) ja oikeus käsitellä myöntö-, maksatus- ja muutospäätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset?

-

5. Mitkä arviomuistiossa mainituista Finnpartnership- ja PIF-tehtävistä (arviomuistion jaksot 2.2 ja 2.5) ovat mielestänne julkisia hallintotehtäviä?

-

6. Miten laissa tulisi säätää julkisten hallintotehtävien siirrosta Finnfundin tytäryhtiölle ostopalvelusopimuksella siten että tehtävät määritellään laissa riittävällä tarkkuudella, mutta samalla huomioiden se, että tehtävien kaikkia yksityiskohtia ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista säätää lakiin sekä huomioiden, että tulevaisuudessa julkiset hallintotehtävät voivat muuttua rahoitusmuotojen muuttuessa nopeasti?

-

7. PeVL 35/2008 vp lausunnon valossa, onko tarpeen säätää tarkemmin siitä, että Business Finlandin rahoituskeskus (virasto) hoitaa ulkoministeriön puolesta vain sopimuksen nojalla julkista hallintotehtävää DevPlat-alustan osalta (jakso 2.4.)?

-

8. Voidaanko tulkita jatkossakin, että (emo)Finnfund ei hoida julkista hallintotehtävää rahoitusliiketoimintaansa harjoittaessa, koska rahoitusta ei myönnetä hallintopäätökseen rinnastuvassa (haku)menettelyssä (ks. prof. Mäenpään lausunnosta jakso 2.8.1)?

-

9. Voisiko Finnfundin tytäryhtiö myöntää valtionavustusta samalle yritykselle, joka on Finnfundin emoyhtiön sijoitusportfoliossa tai johon Finnfund suunnittelee mahdollista sijoitusta, eli on osa Finnfundin

emoyhtiön rahoitusliiketoimintaa (markkina-/kilpailuneutraliteetti, ks. jakso 2.3.3.)? Muut huomionne markkina-/kilpailuneutraliteettiin liittyen?

-

10. Huomionne julkisuuslain soveltumisesta, tietojenvaihdosta ja salassa pidettävien tietojen luovutuksesta Finnfundin toimintaan liittyen (huomioiden eri yksityisten ja julkisten tahojen kanssa tehtävä yhteistyö)? Onko arviomuistiossa tunnistettu riittävällä tavalla tahot joille voi olla tarvetta siirtää tietoja? Muita huomioitanne?

-

11. Mikä on julkisen hallintotehtävän korvausmekanismi tilanteessa, jossa kilpailua ei ole (ks. jakso 2.7.1.3)?

-

12. Huomionne liittyen Finnfundin hallintoneuvoston rooliin tulevaisuudessa? Millaiseksi arvioitte sen merkitykseen sidosryhmien ja eduskunnan tiedonsaantiin?

On jatkossakin tärkeää varmistaa parlamentaarinen, yhtiön ja eri sidosryhmien välinen, avoin ja läpinäkyvä tiedonvaihto. Nämä tavoitteet voidaan saavuttaa ilman osakeyhtiölaissa määritettyä hallintoneuvostoa, esimerkiksi neuvottelukunnan puitteissa. Näin ollen suhtaudumme positiivisesti yhtiön eri hallintoelimien roolien ja nimikkeiden tarkasteluun siten, että operatiivisen toiminnan kehittäminen säilyy prioriteettina.

13. Lakimuutosten myötä Finnfundin tytäryhtiö voisi tukea yrityksiä joustavammin teknisellä tuella yritysten hankkeiden saattamisessa investointirahoituskelpoiseksi. Lisäksi Finnfundin investointien minimikokoa olisi mahdollista alentaa. Miten arvioitte näiden seikkojen vaikuttavan yritysten mahdollisuuksiin kehittää liiketoimintaa kehittyvissä maissa?

Teknisen tuen käyttöönotto verrokkimaiden käytäntöjä vastaten on kannatettava kehityshanke, joka lisää kehitysvaikutuksia sekä laajentaa myös pk-yritysten ja uusia teknologioita soveltavien yritysten osallistumismahdollisuuksia kehitysrahoitushankkeisiin. Tekninen tuki täydentää samalla liiketoimintaselvitys- ja investointivaiheiden väliin ajoittuvan valmisteluvaiheen rahoitusratkaisuja.

14. Miten arvioitte muutosten vaikutuksia? Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

Näemme esitettyjen muutosten oikein toteutettuina tarjoavan mahdollisuuksia edelleen kehittää yhtiön operatiivista toimintaa, suomalaisyritysten osallistumisastetta sekä yhtiön toiminnan tuloksena syntyviä kehitysvaikutuksia. Vaikutusten arvioinnissa tulee lisätehtävistä johtuen huomioida ja varmistaa yhtiön resurssien riittävyys, jolla taataan yhtiön ydintehtävän, eli investointeja edistävän kehitysrahoituksen, toteuttaminen ja edelleen kehittäminen.

15. Muut mahdolliset huomionne?

Lainsäädännön tulisi mahdollistaa useita yhteistyömalleja ja joustavan yhteistyön kansainvälisten kehitysrahoittajien (MFI), muiden valtioiden kehitysrahoituslaitosten (DFI) sekä vientirahoituslaitosten (ECA) kanssa. Rajapintoja ja yhteistyötä tulisi tiivistää myös kotimaassa

eritoten Finnveran ja muiden TEM-konsernin rahoitustoimijoiden kanssa. Lisääntyvä yhteistyö auttaisi kanavoimaan suurempia rahoituseriä suomalaista intressiä sisältäviin kehitysprojekteihin ja siten lisäämään projektien vaikuttavuutta kehittyvissä maissa.

Toivola Tommi
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Vuorio Petri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Lausunto on valmisteltu Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n ja Teknologiateollisuuden välisessä yhteistyössä.